

**MECHANIZMY
KONSULTACJI, STANDARDY
I ALGORYTMY
STOSOWANYCH FORM
I METOD KONSULTACJI
SPOŁECZNYCH
SKRYPT**

Mamy przyjemność zaprezentować Państwu skrypt zawierający opis mechanizmów konsultacji, standardy i algorytmy stosowanych form i metod konsultacji społecznych.

Skrypt jest jednym z produktów projektu pn. „Wzmocnienie konsultacji społecznych w powiecie oleckim”, który jest realizowany przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza w partnerstwie z Powiatem Oleckim w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Jednym z celów projektu jest zwiększenie świadomości uczestników konsultacji, tj. jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, społeczeństwa lokalnego w zakresie wzajemnego postrzegania partnera dialogu w powiecie oleckim.

Informacje zawarte w przedstawionym skrypcie stanowią podsumowanie doświadczeń nabytych podczas prowadzenia trzech wzorcowych konsultacji społecznych.

Realizatorzy projektu
Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza
i Powiat Olecki

Spis treści

WSTĘP	4
MECHANIZMY KONSULTACJI	6
STANDARDY KONSULTACJI	8
STOSOWANE FORMY I METODY KONSULTACJI	9
Algorytm organizacji procesu konsultacji społecznych (dialogu społecznego)	12
Bierne formy konsultacji	13
Czynne formy konsultacji społecznych.....	18
1. Formularz zgłoszeniowy	19
2. Ankieta środowiskowa	20
3. Wywiady kwestionariuszowe indywidualne.....	25
4. Algorytm przeprowadzenia diagnozy	27
5. Algorytm sporządzenia raportu z przeprowadzonego badania ankietowego	29
6. Algorytm organizacji grupy fokusowej	30
7. Algorytm przygotowania i przeprowadzenia spotkania konsultacyjnego	32
ZAKOŃCZENIE.....	34

WSTĘP

Praktyka ostatnich lat dowodzi, że partycypacja obywatelska w życiu jednostki samorządu terytorialnego zaczyna wykraczać poza dominujący akt wyborczy mieszkańców. Samorząd zaspokaja coraz więcej potrzeb obywateli, a jednocześnie daje możliwości udziału w różnych formach wpływu na rozstrzygnięcia ważne dla społeczności lokalnej.

Konsultacje społeczne mają na celu m.in.:

- a) informowanie o zamiarach władz gminy, powiatu, co jest niezbędne do udziału partnerów społecznym w poszczególnych etapach konsultacji,
- b) zebranie informacji poszerzających wiedzę o problemie na etapie identyfikacji problemu, co umożliwi poszerzenie wiedzy dotyczącej interesującego nas problemu i może pozwolić na poszukiwanie nowych rozwiązań,
- c) artykulację potrzeb mieszkańców (interesariuszy), co pozwoli na uwzględnienie w planach i programach potrzeb i oczekiwań mieszkańców,
- d) zapobieganie konfliktom społecznym, ich rozwiązywanie i niwelowanie ich skutków,
- e) uzyskanie akceptacji społecznej dla planowanego przez samorząd przedsięwzięcia,
- f) udział mieszkańców i grup docelowych w formułowaniu i wyborze ważnych celów, które są wymagane przy realizacji zadań własnych gminy, co dalej skutkuje realizacją wielu projektów (np. zadanie własne gminy „kultura fizyczna...” – konsultacje społeczne – Strategia Upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko),
- g) ocenę skutków decyzji polegającą na zebraniu danych pozwalających oszacować koszty i korzyści wynikające z realizacji projektu, a następnie ich weryfikację,
- h) poznanie opinii mieszkańców lub grup docelowych – jest to najczęściej element diagnozy i punkt wyjścia do projektu,
- i) podjęcie decyzji przez obywateli – władze uzależniają wykonanie projektu decyzji od woli obywateli.

Konsultacje są kluczowym sposobem włączania społeczności lokalnej w proces podejmowania decyzji. Ich głównym celem jest nawiązanie dialogu pomiędzy mieszkańcami a władzą samorządową, poprawa jakości decyzji i legislacji. Komunikacja zwrotna pozwala na wychwycenie błędów i stworzenie bardziej racjonalnego rozwiązania. Decyzje mogą wtedy uwzględniać zróżnicowane potrzeby mieszkańców, grup, środowisk. Przy poszukiwaniu optymalnego rozwiązania duże znaczenie może mieć wiedza mieszkańców o występujących problemach.

Konsultacje służą wymianie poglądów, a nie prowadzeniu sporów. Nie są referendum ani głosowaniem. Ich wyniki są głosem doradczym, pomagającym zmienić projekty urzędu, aby bardziej odpowiadały potrzebom mieszkańców.

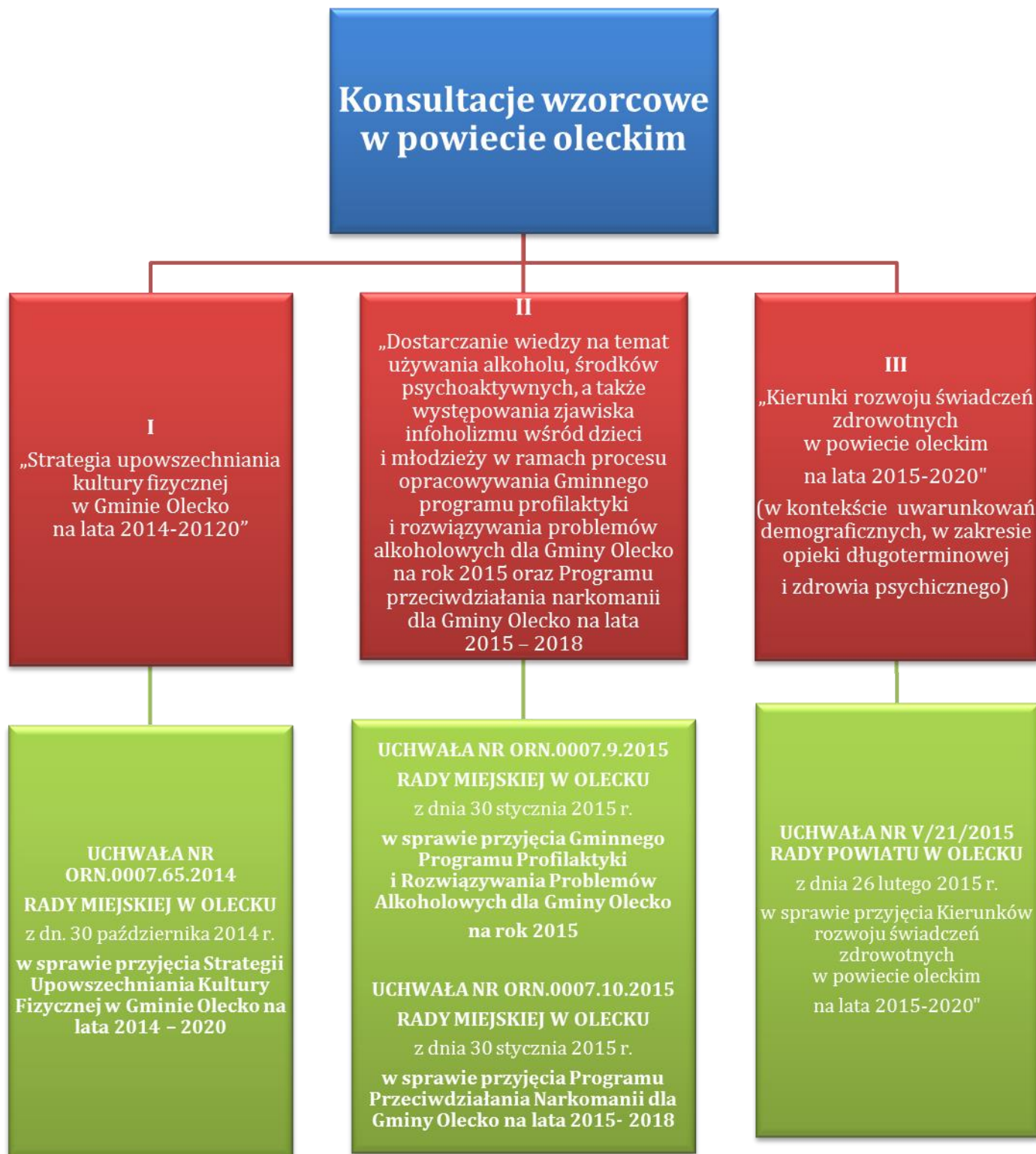
Konsultacje społeczne stanowią prawo społeczności lokalnej do decydowania o własnych sprawach.

W ramach projektu pn. „Wzmocnienie konsultacji społecznych w powiecie oleckim” realizowanego przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. Św. Łukasza w partnerstwie z Powiatem Oleckim w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego przeprowadzono 3 wzorcowe procesy konsultacji. Na bazie zgromadzonych

doświadczeń przedstawiamy opis mechanizmów konsultacji, standardy ich przeprowadzania, a także algorytmy procedur stosowanych metod konsultacji społecznych.

Schemat 1. Konsultacje wzorcowe w Powiecie Oleckim (opracowanie własne)

MECHANIZMY KONSULTACJI

Przedstawione 3 wzorcowe konsultacje społeczne są efektem realizacji projektu pn. „Wzmocnienie konsultacji społecznych w powiecie oleckim” przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. Św. Łukasza w partnerstwie z Powiatem Oleckim.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem samorząd może przeprowadzić konsultacje społeczne w przypadkach, które określają ustawy oraz innych sprawach ważnych dla mieszkańców. Zakres konsultacji określać mogą samorządy.

Konsultacje społeczne zwane też dialogiem społecznym są skuteczne, jeżeli prowadzone są wg zrozumiałych zasad wytwarzania, przetwarzania i przekazywania informacji między jednostkami, grupami organizacyjnymi i innymi podmiotami.

Wzorcowe konsultacje społeczne odbywają się wg schematu:

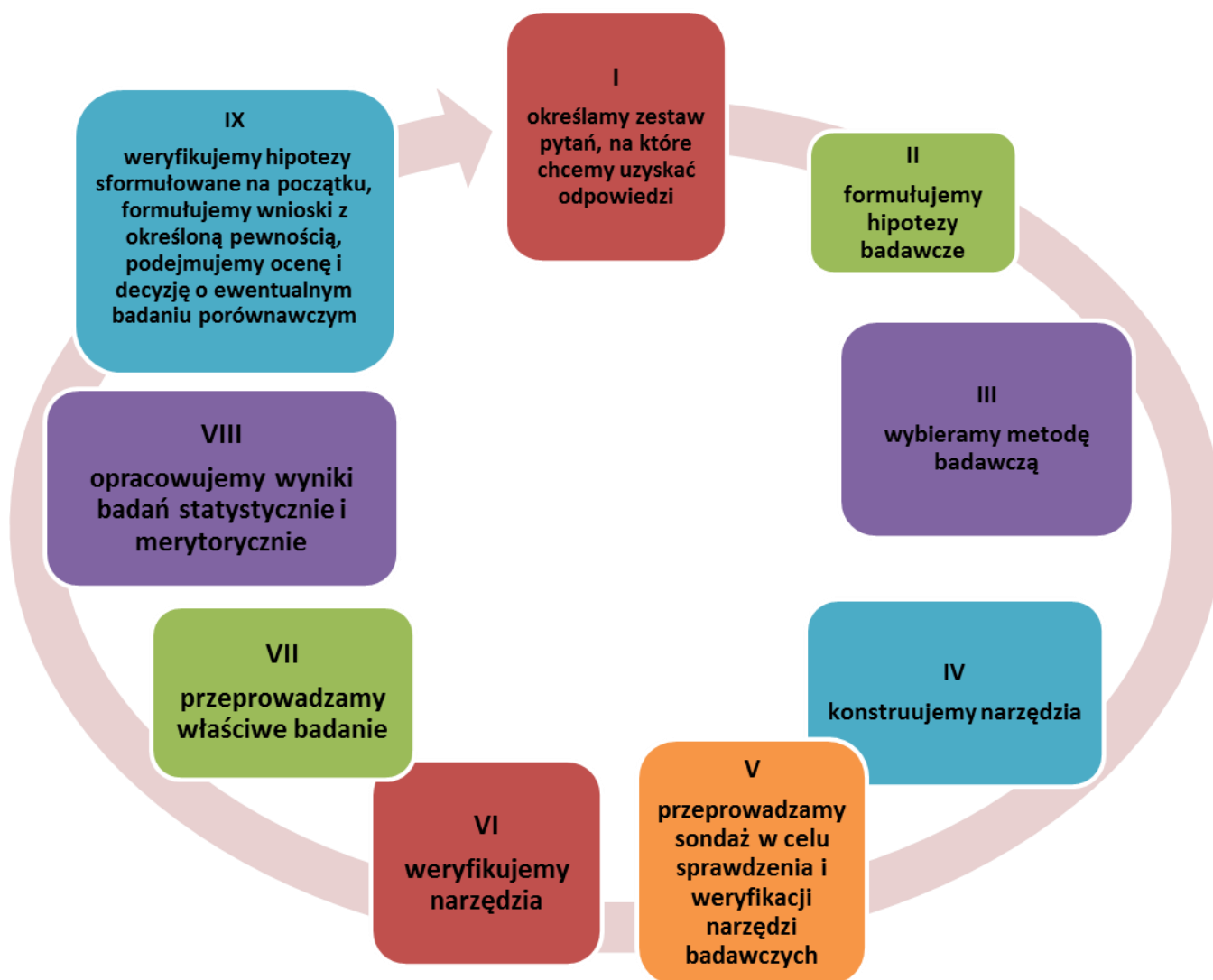
Schemat 2. Etapy konsultacji społecznych (opracowanie własne)

Decyzja o przeprowadzeniu konsultacji społecznych podejmowana jest przez samorząd, jeżeli wystąpi sygnał wskazujący problem, który może być przedmiotem konsultacji. Konsultacje poprzedzone są procesem przygotowawczym. W ramach przygotowania konsultacji określamy przedmiot, cel i zakres konsultacji, wyznaczamy zespół do przeprowadzenia konsultacji. Planujemy akcję informacyjną, określamy grupę docelową, metody, kanały informacyjne, określamy zasięg i dotarcie do zainteresowanych. Zasięgamy

opinii stosując różne metody konsultacji. Określamy sposób przekazywania informacji zwrotnej, tj. kiedy przekazywana jest informacja – na końcu procesu, czy po każdym jego etapie, upublicznienie wniosków, uzasadnianie podjętej decyzji, formy upublicznienia. Wykorzystanie wyników konsultacji, tj. czy zostały wniesione zmiany, jakie uwagi przyjęto. Konsultacje nie służą komunikowaniu decyzji już podjętych.

Konsultacje społeczne mają charakter cykliczny. Obejmują zdiagnozowanie stanu obecnego, jako podstawy do określenia w następnym etapie priorytetów, obszarów i zadań w planowaniu strategicznym. Poniższy rysunek przedstawia cykl działań podejmowanych w celu przeprowadzenia badania/zebrania informacji/opinii.

Schemat 3. Cykl działań podejmowanych w celu przeprowadzenia badania/zebrania informacji/opinii (opracowanie własne)

W praktyce sposób prowadzenia konsultacji z mieszkańcami określają uchwały samorządu terytorialnego (np. gminnego, powiatowego). Jednak podstawą skutecznych konsultacji, tj. realizacja prawa

społeczności lokalnej do decydowania o własnych sprawach, jest tworzenie odpowiedniego klimatu współdziałania i współodpowiedzialności.

STANDARDY KONSULTACJI

Efektywne konsultacje społeczne prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego powinny spełniać dwa rodzaje standardów: prawne i pozaprawne.

Standardy prawne polegają na wypełnianiu obowiązków zawartych w przepisach prawnych regulujących zasady i tryb konsultacji społecznych.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (z dn. 2 kwietnia 1997r.) gwarantuje obywatelom dostęp do informacji o działalności organów władzy. Zasady zawarte w *Konstytucji* są ujęte w postanowieniach m.in.:

- 1) ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2014,poz. 782 z późn. zm.),
- 2) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.),
- 3) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
- 4) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 2013 r. poz. 595 z późn. zm.),
- 5) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2013 r. poz. 596 z późn. zm.),
- 6) ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2014r., poz. 1649),
- 7) ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2015 r., poz. 163),
- 8) ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2015r. poz. 199),
- 9) ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013r. poz. 1235 z późn. zm.),
- 10) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2013r. poz. 1232 z późn. zm.),
- 11) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2015 r. poz. 149).

Standardy pozaprawne odnoszą się do społecznie akceptowanych reguł dobrego organizowania wszelkiej działalności ludzkiej tzw. „dobrej roboty”, jakości i efektywności działania jednostek sektora publicznego - ukierunkowanie na klienta, etycznych zasad życia publicznego, tj. uczciwość, dotrzymywanie publicznych obietnic oraz zasad etykiety w stosunkach międzyludzkich (umiejętność prowadzenia sporu, szanowanie odmiennych opinii) itp.

Proces konsultacji społecznych powinien być realizowany z poszanowaniem następujących zasad:

- a) partnerstwa - udział w procesie konsultacji społecznych umożliwia współdziałanie, współdecydowanie i współodpowiedzialność w zakresie rozwoju regionalnego, to oznacza wzajemną wymianę posiadanych informacji przydatnych do realizacji polityk publicznych;
- b) powszechności - konsultacje społeczne skierowane są do szerokiego grona zainteresowanych;
- c) równości - wszystkie zgłaszane opinie są rozpatrywane na równych zasadach;
- d) jawności - wszystkie działania podejmowane w ramach konsultacji mają charakter jawny, a wszystkie etapy procesu, opinie i uwagi są dokumentowane i udostępniane w lokalnym środowisku.

Zarówno standardy prawne, jak i pozaprawne oprócz można o pewne zasady prowadzenia konsultacji społecznych. Zasady te mogą zostać zapisane w postaci norm prawnych, chociaż nie jest to warunek bezwzględnie konieczny. Ważne jest, aby były przestrzegane i aby stosowano ich ducha, a nie jedynie literę.

STOSOWANE FORMY I METODY KONSULTACJI

Przeprowadzone konsultacje wzorcowe, wyżej opisane, są przykładem zastosowania mechanizmów konsultacji społecznych przy uwzględnieniu prawnych i pozaprawnych standardów.

Zainteresowanie pierwszym tematem nastąpiło w wyniku coraz częściej podkreślanego znaczenia kultury fizycznej dla rozwoju osobistego człowieka, dla jego zdrowia czy też nabywania umiejętności i kompetencji nieformalnych, ważnych w radzeniu sobie na rynku pracy, a także jako ważnego narzędzia edukacji młodych ludzi. Burmistrz Olecka, wystąpił z propozycją opracowania projektu *Strategii rozwoju kultury fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014-2020*.

Inspiracją do drugiego tematu wrażliwego społecznie było rozpoczęcie prac przez Pełnomocnika Burmistrza ds. profilaktyki uzależnień nad przygotowaniem projektu *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Olecko na rok 2015* oraz *Programu przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Olecko na lata 2015 – 2018*. Konsultacje prowadzone były w zakresie form skutecznego dostarczania wiedzy na temat używania alkoholu, środków psychoaktywnych, a także występowania zjawiska infoholizmu (uzależnienie od komputera i internetu) wśród dzieci i młodzieży.

Zainteresowanie trzecim tematem nastąpiło na podstawie analizy sytuacji demograficznej w kraju, w tym również powiatu oleckiego wykazującej tendencję stałego wzrostu liczebności populacji w wieku poprodukcyjnym, tym samym wydłużenie się średniej długości życia powodującej wzrost chorobowości i niepełnosprawności oraz zwiększenie liczby osób niesamodzielnych. W wyniku tych procesów następuje stały wzrost zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne dla osób przewlekle chorych z zakresu opieki długoterminowej, paliatywno-hospicyjnej i psychiatrycznej, w kontekście uwarunkowań demograficznych - psychogeriatrycznej. Wobec istniejących problemów zdrowotnych i ograniczeń ekonomicznych, w celu zabezpieczenia mieszkańców powiatu oleckiego Starosta Olecki zaproponował konsultacje społeczne w procesie opracowywania projektu dokumentu pn. *Kierunki rozwoju świadczeń zdrowotnych w powiecie oleckim na lata 2015-2020 (w kontekście uwarunkowań demograficznych, w zakresie opieki długoterminowej i zdrowia psychicznego)*. Opracowanie dokumentu było poprzedzone sporządzeniem

Oceny potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu oleckiego niezbędnej do wyznaczenia strategicznych kierunków polityki zdrowotnej w lokalnym środowisku.

Opracowywanie każdego z przedstawionych dokumentów poprzedzone było przyjęciem następujących aktów prawnych:

I konsultacja – Uchwała Rady Miejskiej w Olecku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014 - 2020, Zarządzenie Burmistrza Olecka w sprawie przyjęcia zasad i harmonogramu opracowania projektu Strategii Upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014-2020 oraz Zarządzenie Burmistrza Olecka w sprawie ogłoszenia konsultacji z mieszkańcami gminy olecko dotyczących strategii upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014-2020 wraz z harmonogramem konsultacji.

II konsultacje – Zarządzenie Burmistrza Olecka sprawie ogłoszenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Olecko w ramach opracowywania Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla gminy Olecko na rok 2015 oraz Programu przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Olecko na lata 2015 – 2018, w części dotyczącej dostarczania wiedzy osobom dorosłym na temat używania alkoholu, środków psychoaktywnych a także infoholizmu wśród dzieci i młodzieży.

III konsultacje - uchwała Zarządu Powiatu w Olecku zapraszająca mieszkańców powiatu do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Powiatu w Olecku w sprawie przyjęcia „Kierunków rozwoju świadczeń zdrowotnych w powiecie oleckim na lata 2015-2020 (w kontekście uwarunkowań demograficznych, w zakresie opieki długoterminowej i zdrowia psychicznego)”.

Jasno i precyzyjnie określone cele konsultacji są jednym z warunków ich skuteczności. Osiągnięcie określonych celów wymagać będzie przyjęcia określonej procedury. Precyzyjnie określone cele dają podmiotom zaproszonym do konsultacji przekonanie, że ich udział w konsultacji jest ważny i pożądany oraz zasadne przypuszczenie, że ich głosy będą miały wpływ na ostateczny kształt projektu.

Znajomość form i metod stosowanych w konsultacjach jest bardzo istotna. Niewłaściwy dobór próby badawczej, nieadekwatne pytania, źle skonstruowane narzędzia badawcze mogą mieć swoje konsekwencje w gromadzeniu fałszywych danych, nieadekwatnych do rzeczywistych opinii i postaw mieszkańców. Każda z szerokiego katalogu metod stosowanych w konsultacjach społecznych ma swoje wady i zalety. Dobór metody powinien odpowiadać celowi konsultacji, ale również musi być zgodny z zasadami: dostępności, przejrzystości, jawności, równości szans i równości stron.

Aby podjąć decyzję w zakresie właściwego wyboru metody konsultacji należy wskazać grupę, od której chcemy uzyskać opinie.

Identyfikacja i dobór właściwych partnerów społecznych w dużej mierze decydują o jakości i efektywności konsultacji. W zależności od przedmiotu i charakteru konsultacji mogą one przybrać formułę konsultacji powszechnych (otwarte dla każdego mieszkańca) lub mogą być skierowane do konkretnej grupy docelowej. Określenie partnerów konsultacji powinno odbyć się na etapie identyfikacji problemu. Różne grupy partnerów mogą brać udział na różnych etapach konsultacji.

Przykład określenia partnerów społecznych w opracowywaniu *Strategii rozwoju kultury fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014-2020*.

Schemat 4. Zaangażowanie partnerów społecznych w opracowywaniu Strategii rozwoju sportu w Gminie Olecko do 2020 rok (opracowanie własne)

Doświadczenie nabyte podczas przygotowywania i przeprowadzenia wzorcowych konsultacji społecznych pozwala na usystematyzowanie wiedzy i podzielenie się nią z czytelnikami poprzez zaprezentowanie algorytmu organizacji dialogu społecznego oraz kilku form konsultacji społecznych.

Algorytm organizacji procesu konsultacji społecznych (dialogu społecznego)

1. Określ cel prowadzenia dialogu społecznego.

- Określ wzajemne relacje służące współdziałaniu.
- Zwróć uwagę na potrzebę wymiany informacji.
- Zaakcentuj konieczność prowadzenia konsultacji społecznych.
- Weź pod uwagę możliwość prowadzenia negocjacji.
- Reprezentuj interesy poszczególnych grup społecznych

2. Określ strony dialogu społecznego.

- Zaprosz przedstawicieli samorządu terytorialnego.
- Zaprosz przedstawicieli organizacji pozarządowych.
- Zaprosz przedstawicieli lokalnej społeczności.
- Weź pod uwagę strony zinstytucjonalizowane w formie rady, komisji powołane w drodze aktu prawnego lub przyjętego porozumienia.
- Weź pod uwagę strony pozainstytucjonalne reprezentowane przez grupę roboczą czy zespół.

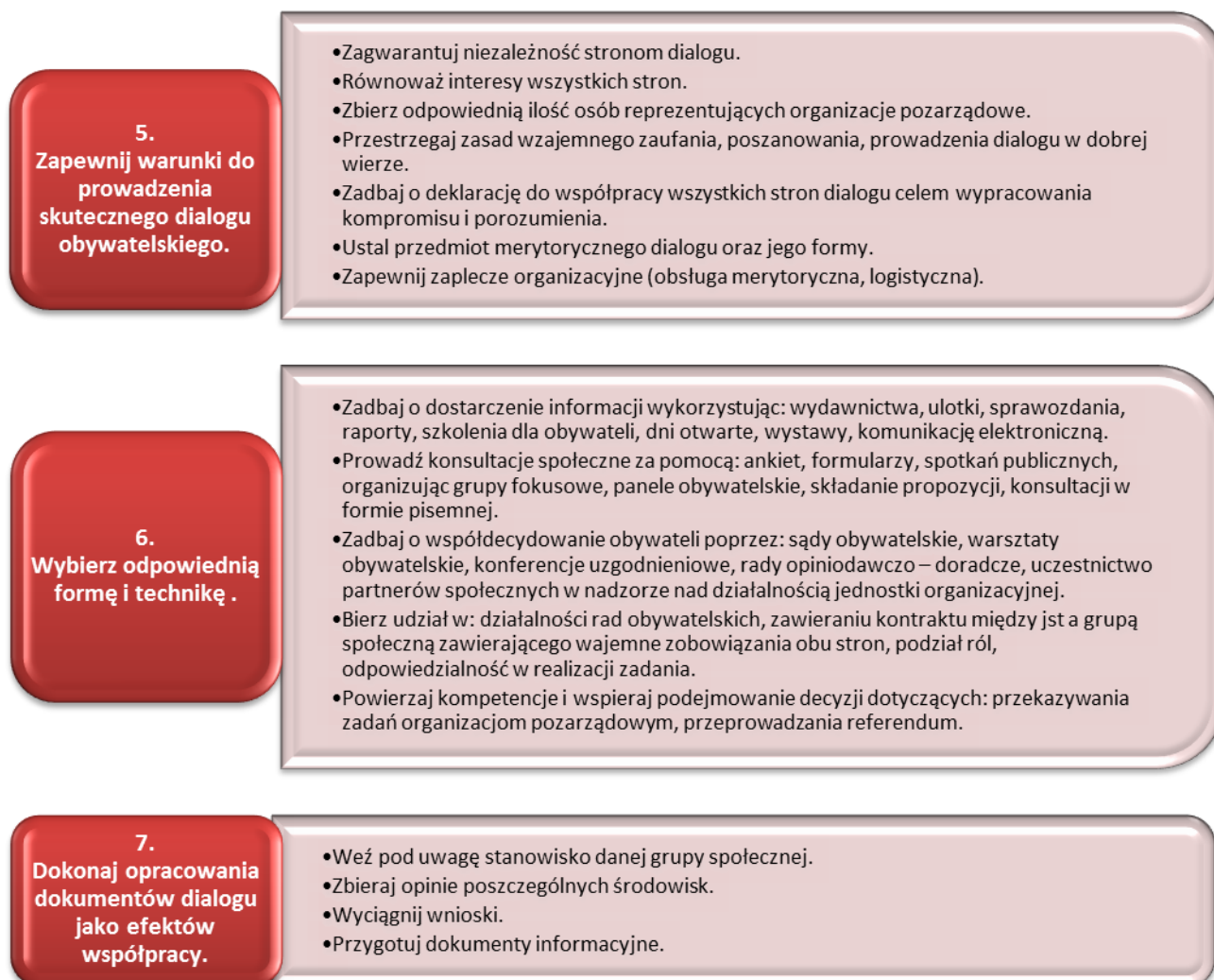
3. Określ przedmiot dialogu społecznego.

- Dokonaj analizy sposobu wykonywania zadań publicznych.
- Przeanalizuj finansowanie zadań publicznych.
- Zwróć uwagę na równoważenie interesów wszystkich stron dialogu.
- Pamiętaj o uporządkowywaniu stosunków społecznych.
- Likwiduj konflikty istniejące w danej społeczności.
- Określ sposób współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi.
- Określ zasady i formy realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.
- Wspieraj działalność ngo.
- Umożliw realizację zadań publicznych przez ngo.

4. Określ zasady dialogu społecznego.

- Negocjuj plan dialogu z partnerami społecznymi.
- Wybierz przedstawicieli jst z odpowiednimi predyspozycjami (słuchanie, komunikatywność, umiejętność negocjacji i budowy porozumienia).
- Respektuj zasady suwerenności, zaufania, otwartości, przejrzystości celów.
- Udostępnij istotne informacje.
- Określ czas zakończenia dialogu dotyczącego danej dziedziny.

Schemat 5. Algorytm organizacji procesu konsultacji społecznych (opracowanie własne)

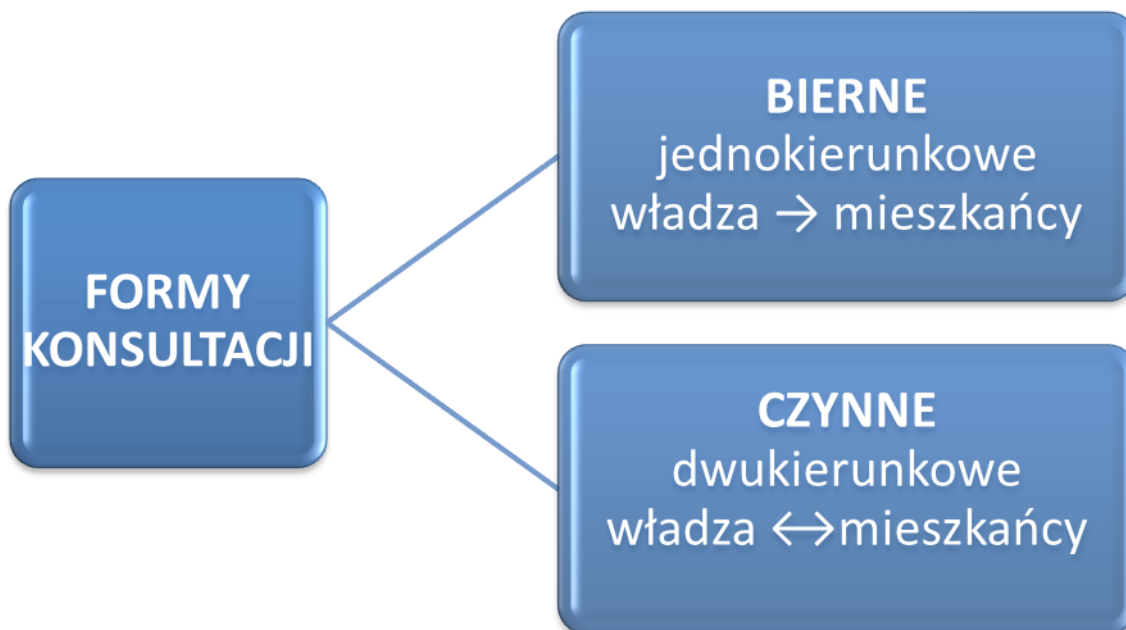
Każde konsultacje prowadzone są w formie biernej i czynnej.

Bierne formy (działania jednokierunkowe: władza - mieszkańcy), to w szczególności: informacja na stronie urzędu, rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną, bezpośrednia rozmowa lub kontakt telefoniczny, za pośrednictwem prasy, zastosowanie plakatów, ulotek.

Czynne formy (działania dwukierunkowe: władza - mieszkańcy - władza), to zasięganie opinii, w szczególności: składanie wniosków, opinii drogą elektroniczną lub pocztową, spotkania z zainteresowanymi, konferencje, warsztaty, spotkania grup eksperckich, fokusowych.

Bierne formy konsultacji

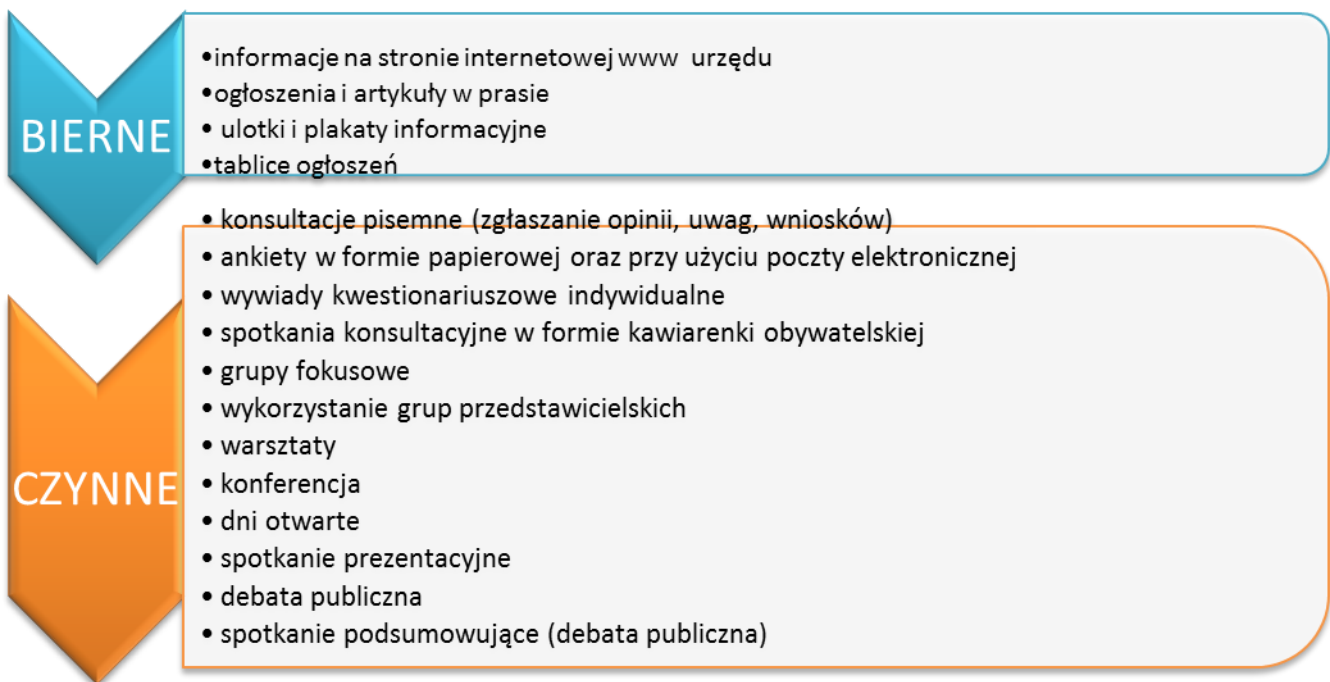

Schemat 6. Formy konsultacji (opracowanie własne)

Wybór metody konsultacji musi być zgodny z proponowanymi w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie zasadami konsultacji społecznych: dostępności, przejrzystości, jawności, równości szans i suwerenności stron.

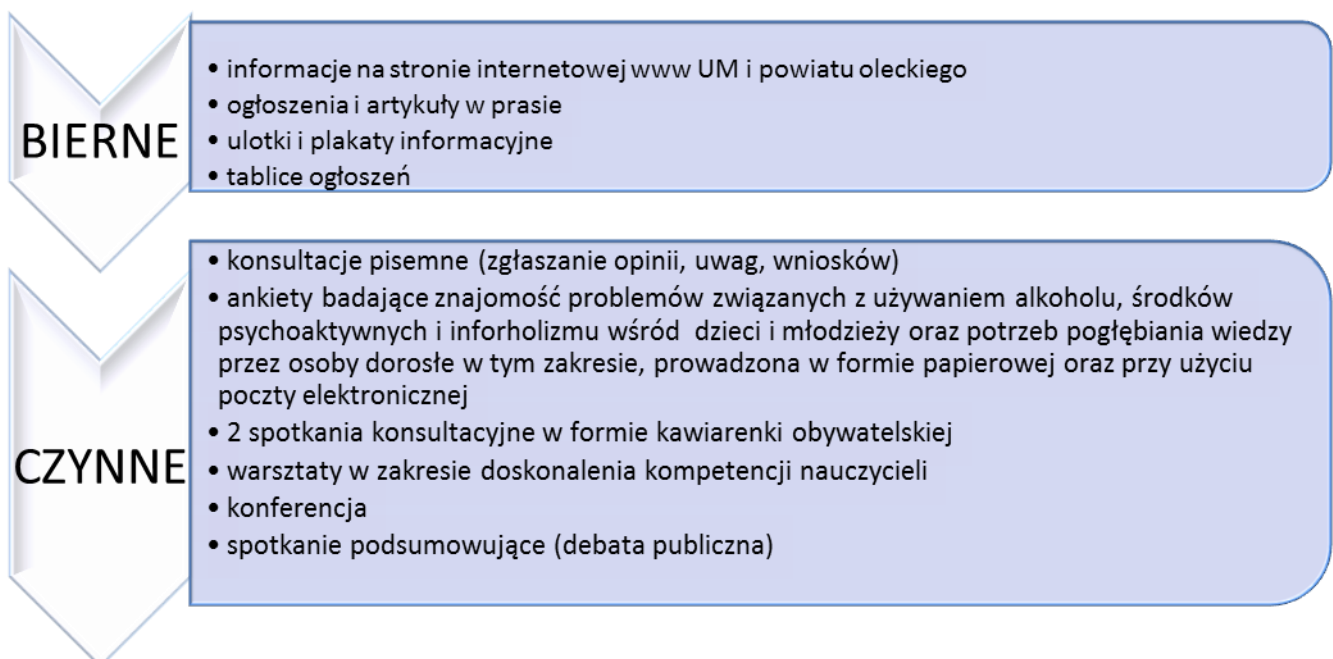
Obu formom przyporządkowane zostały metody konsultacji, które zastosowano w przeprowadzonym wzorcowych konsultacjach społecznych.

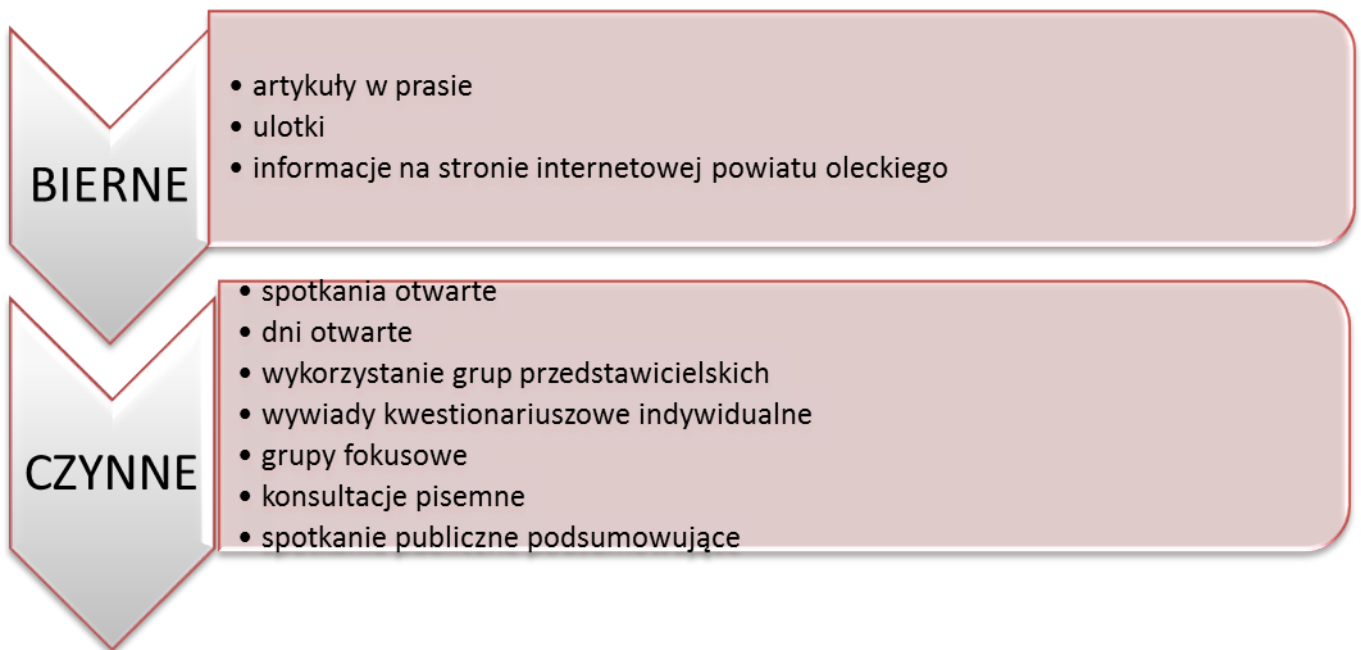
Schemat 7. Zastosowane metody we wzorcowych konsultacjach społecznych (opracowanie własne)

Dla przykładu podajemy zastosowane formy i metody w II i III wzorcowych konsultacjach społecznych.

Schemat 8. Przyjęte formy i metody prowadzenia procesu konsultacji społecznych w zakresie dostarczania wiedzy na temat używania alkoholu, środków psychoaktywnych, a także występowania zjawiska inforholizmu wśród dzieci i młodzieży (opracowanie własne)

Schemat 9. Przyjęte formy i metody prowadzenia procesu konsultacji społecznych w zakresie Kierunków rozwoju świadczeń zdrowotnych w powiecie oleckim na lata 2015-2020 (opracowanie własne)

Forma bierna konsultacji jest relacją jednostronną: władza - mieszkańcy. Polega na podaniu do publicznej wiadomości tematu konsultacji, zaproszenia do zgłaszania opinii, wniosków, uwag. Informacje zamieszczane są na stronach internetowych urzędu, ogłoszenia prasowe w gazecie lokalnej, ulotkach. Ponadto proste do zastosowania formularze zamieszczono również na stronach urzędowych gminy i starostwa.

Przykład stosowanego ogłoszenia na stronie internetowej Starostwa Powiatowego (do III wzorcowych konsultacji).

Zarząd Powiatu w Olecku, zgodnie z uchwałą nr 254/2014 z 20.10.2014 r., **zaprasza** organizacje pozarządowe z terenu powiatu oleckiego i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie **do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Powiatu w Olecku w sprawie przyjęcia „Kierunków rozwoju świadczeń zdrowotnych w powiecie oleckim na lata 2015-2020 (w kontekście uwarunkowań demograficznych, w zakresie opieki długoterminowej i zdrowia psychicznego)”**.

Celem konsultacji jest zebranie opinii na temat problematyki opisanej w przedstawionym dokumencie, w związku z przygotowaniem uchwały Rady Powiatu w Olecku w w/w sprawie.

Wieloletnie analizy sytuacji demograficznej w kraju, w tym również powiatu oleckiego wykazują tendencję stałego wzrostu liczebności populacji w wieku poprodukcyjnym. Wydłużenie się średniej długości życia skutkuje wzrostem chorobowości i

niepełnosprawności oraz zwiększeniem liczby osób niesamodzielnych. Powoduje to stały wzrost zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne dla osób przewlekle chorych z zakresu opieki długoterminowej, paliatywno-hospicyjnej i psychiatrycznej, w kontekście uwarunkowań demograficznych -psychogeriatrycznej.

Stale istniejącym krajowym problemem w obszarze ochrony zdrowia są niewystarczające środki finansowe, które w pewnym stopniu ograniczają dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej. Wobec istniejących problemów zdrowotnych i ograniczeń ekonomicznych, w celu zabezpieczenia mieszkańców powiatu należy zaplanować taki rozwój świadczeń, który przyniesie jak największe efekty, zarówno w wymiarze medycznym, społecznym, jak i ekonomicznym.

Konsultacje są przeprowadzane zgodnie z zapisami uchwały nr XXXIX/239/2010 Rady Powiatu w Olecku z dnia 27.09.2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących ich działalności statutowej.

Działania prowadzone są w ramach realizacji projektu „Wzmocnienie konsultacji społecznych w Powiecie Oleckim” realizowanego przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. Św. Łukasza w partnerstwie z Powiatem Oleckim w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Konsultacje społeczne zostaną przeprowadzone z zastosowaniem następujących form i metod:

1. Spotkania otwarte (13.11.2014, 18.12.2014), które odbędą się w Klubie Seniora „Wrzos” (Olecko, ul. Wojska Polskiego 13) o godz. 10:30.
2. Dni otwarte w SPZZOD w Olecku Kolonia 4 (17-21.11.2014 w godz. 10:00-12:00) połączone ze specjalistycznymi dyskusjami i prezentacjami, udzielanie informacji i odpowiedzi na pytania osób niezainteresowanych oficjalnymi spotkaniami.
3. Wykorzystanie grup przedstawicielskich.
4. Wywiady kwestionariuszowe indywidualne.
5. Grupy fokusowe.
6. Konsultacje pisemne poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego na stronie internetowej powiatu, przesłany drogą elektroniczną, osobiście lub pocztą tradycyjną.

Szczegółowe terminy konsultacji z zastosowaniem metod 3-5 zostaną uzgodnione z organizacjami branżowymi i wyspecjalizowanymi organizacjami pozarządowymi, reprezentującymi poszczególne środowiska. Zaproszenia zostaną wysłane indywidualnie do poszczególnych organizacji.

Uwagi i opinie w formie pisemnej należy kierować za pośrednictwem:

- poczty elektronicznej na starostwo@powiat.olecko.pl lub biuro@stowarzyszenie.olecko.pl
- poczty tradycyjnej na adres Starostwo Powiatowe w Olecku, ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko
- faksem na numer 87 520 32 19

na formularzu zgłaszania uwag i opinii w terminie **od 31 października 2014 r. do 19 grudnia 2014 r.**

O terminie decyduje data wpływu do Starostwa Powiatowego w Olecku.

Przykład stosowanego ogłoszenia w prasie (do I wzorcowych konsultacji).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Wzmocnienie konsultacji społecznych w powiecie oleckim”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

OGŁOSZENIE

Burmistrz Olecka informuje, że Gmina Olecko przystąpiła do sporządzenia projektu *Strategii Upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014 - 2020*.

Realizacja zadań związanych z upowszechnianiem kultury fizycznej stanowi jedno z zadań gminy wynikające z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (z 2013r. poz. 594 z późn. zm.), ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. 2010 r. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.).

Dokument będzie opracowywany w okresie marzec – wrzesień 2014 roku we współpracy wydziału Edukacji, Kultury i Sportu, wydziału Organizacyjnego i Nadzoru, pracowników jednostek organizacyjnych gminy a także organizacji pozarządowych działających w obszarze upowszechniania kultury fizycznej i sportu na terenie Gminy Olecko.

Proces ten będzie realizowany w oparciu o zasadę partnerstwa, co oznacza, że zapisy *Strategii* będą przedmiotem szerokiej **konsultacji społecznych** z mieszkańcami gminy, przedstawicielami różnych środowisk m.in. samorządowych, organizacji pozarządowych, sportowców, młodzieży, środowiska medycznego, środowiska biznesu. Konsultacje społeczne będą prowadzone w ramach realizacji projektu „Wzmocnienie konsultacji społecznych w Powiecie Oleckim” realizowanego przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. Św. Łukasza w partnerstwie z Powiatem Oleckim w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wszelkie informacje o postępach w opracowywaniu projektu *Strategii* i harmonogramie konsultacji społecznych są dostępne na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Olecku www.um.olecko.pl, oraz realizatorów w/w projektu www.stowarzyszenie.olecko.pl, www.powiat.olecko.pl. Z dokumentami dotyczącymi *Strategii* można się zapoznać również w Urzędzie Miejskim w Olecku w Wydziale Edukacji, Kultury i Sportu, Plac Wolności 1.

Wszelkie opinie i uwagi do *Strategii*, na obecnym etapie prac można zgłaszać pisemnie na formularzu zamieszczonym na w/w stronach internetowych. Formularz należy dostarczyć do dnia 31 sierpnia 2014 roku osobiście na adres Plac Wolności 1, pokój nr 5, lub przesłać pocztą tradycyjną na adres: Urząd Miejski w Olecku, 19-400 Olecko, Plac Wolności 3 bądź drogą elektroniczną na adres um@um.olecko.pl

Zgłoszone opinie i uwagi będą cenną informacją w wyznaczeniu kierunków rozwoju kultury fizycznej w Gminie Olecko adekwatnych do potrzeb i oczekiwań jej mieszkańców.

Burmistrz Olecka Waclaw Olszewski

oraz Realizatorzy projektu - Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. Św. Łukasza w partnerstwie z Powiatem Oleckim

Czynne formy konsultacji społecznych.

Czynne formy obejmują różnorodne metody, które są stosowane w zależności od tematu konsultacji. W prezentowanej publikacji przedstawiamy przykłady form, które wykorzystywane były podczas przeprowadzonych 3 wzorcowych konsultacji.

1. Formularz zgłoszeniowy (nadsyłane pocztą elektroniczną, tradycyjną lub dostarczane osobiście) – zaproszenie do wyrażenia swego zdania, opinii zainteresowanych tematem konsultacji – podajemy przykład formularza zgłoszenia opinii/uwagi.

„FORMULARZ ZGŁOSZENIA OPINII / UWAGI

w sprawie: Strategii Upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014 - 2020.

Nazwisko i imię osoby/ Nazwa organizacji wnoszącej opinię:

Adres tel. e-mail

Opisać czego dotyczy opinia/uwaga (podać propozycje do uwzględnienia w *Strategii*, ewentualnie podać proponowane brzmienie zapisu/zmianę zapisu w konsultowanym dokumencie)

Uzasadnienie zgłoszonej opinii/uwagi (skala występowania potrzeby czyli jak licznej grupy mieszkańców dotyczy zgłaszana propozycja, w jaki sposób wpłynie na poprawę aktywności fizycznej mieszkańców)

Olecko, dnia:2014 r.

Czytelny podpis (*dotyczy tylko wersji papierowej*) osoby zgłaszającej opinię/uwagę (*jeżeli opinię/uwagę zgłasza organizacja - podpis osoby uprawnionej statutowo do reprezentowania organizacji lub upoważnionej w tym celu*)

Uwaga!

Formularz należy dostarczyć **do dnia 3 września 2014 roku** na adres Plac Wolności 1, pokój nr 5, lub przesłać drogą elektroniczną na adres um@um.olecko.pl lub pocztą tradycyjną na adres Urząd Miejski w Olecku, 19-400 Olecko, Plac Wolności 3

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych do celów związanych z przedmiotem konsultacji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29.08.1997 o ochronie danych osobowych (*Dz. U. z 2014 poz. 1182 z późn. zm.*)”.

2. Ankieta środowiskowa (w formie papierowej i elektronicznej) na przykładzie I wzorcowych konsultacji społecznych.

Ankieta to „kwestionariusz zawierający zestaw logicznie uporządkowanych pytań, przedstawionych w postaci wydruku papierowego lub w formie elektronicznej. Ankieta - w odróżnieniu od kwestionariusza wywiadu - może być wypełniana przez respondenta samodzielnie, bez pomocy ankietera” (<http://dobrebadania.pl/slownik-badawczy.html?b=baza&szczegolowo=29>)

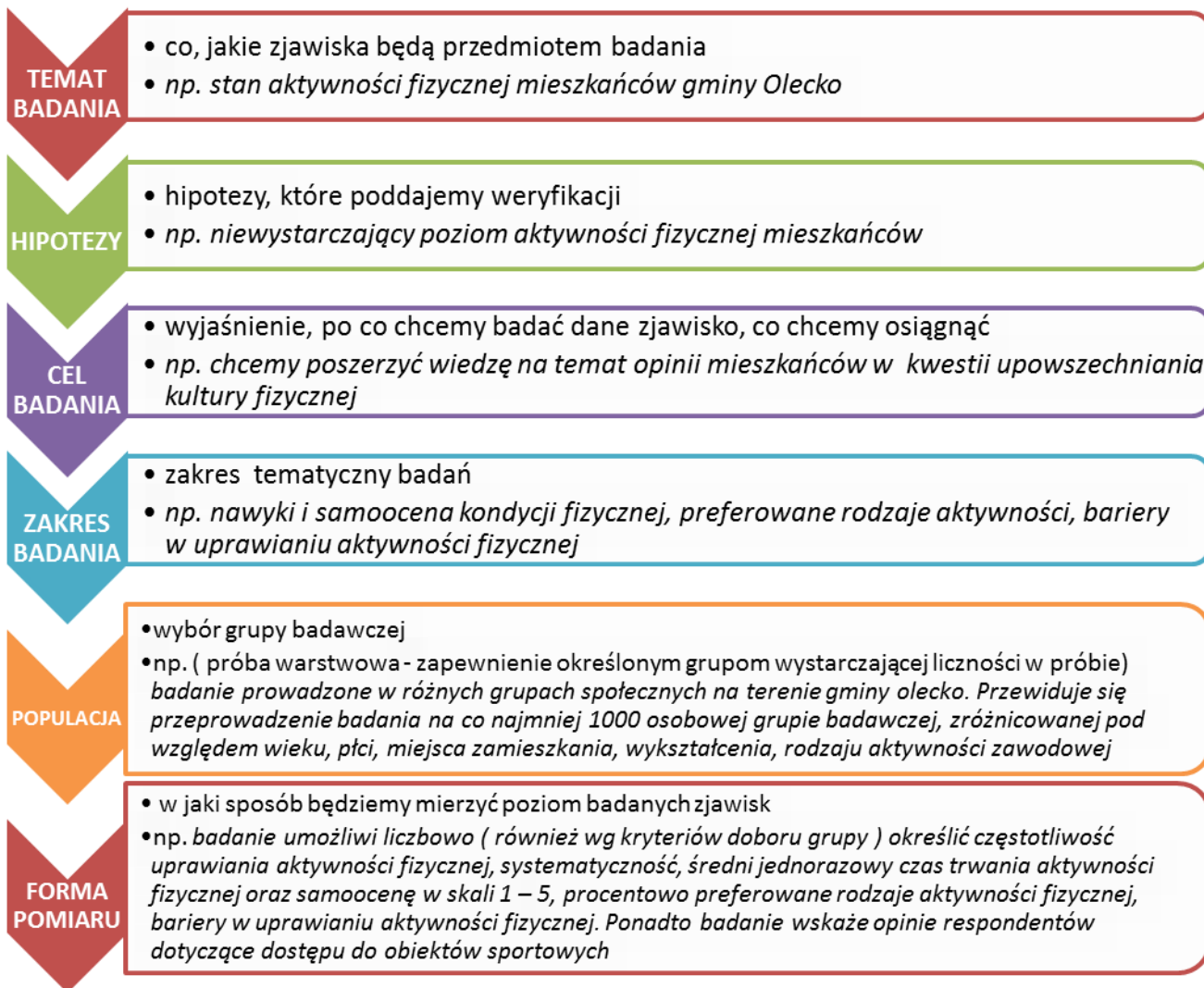
Ankieta internetowa - „ankieta w formie elektronicznej zamieszczana na stronach internetowych i przeznaczona do samodzielnego wypełnienia przez respondenta. W zależności od zastosowanej techniki ankieta może być wypełniana przez każdą osobę, która ma na to ochotę (w trakcie wizyty na jakimś portalu internetowym), może też być wypełniana wyłącznie przez osoby wybrane losowo lub zaproszone do badania w Internecie” (<http://dobrebadania.pl/slownik-badawczy.html>).

Celem badania była ocena stanu aktywności fizycznej mieszkańców Gminy Olecko, poznanie nawyków w uprawianiu aktywności fizycznej, częstotliwości i systematyczności oraz określenie średniego jednorazowego czasu trwania aktywności fizycznej a także dokonanie przez mieszkańców samooceny kondycji fizycznej.

Zespół ds. Konsultacji społecznych opracował kwestionariusz ankiety, który przekazano do uzupełnienia respondentom z różnych grup społecznych z uwzględnieniem wieku, płci, aktywności zawodowej, wykształcenia i miejsca zamieszkania badanych. Założono przeprowadzenie badania wśród co najmniej 1000 mieszkańców gminy zamieszkałych zarówno na terenie miejskim i wiejskim.

Przy formułowaniu kwestionariusza ankiety uwzględniano czynniki, które przedstawia poniższy schemat:

Schemat 10. Czynniki istotne przy formułowaniu kwestionariusza ankiety (opracowanie własne)

Budowa kwestionariusza

- 1) **część wstępna** o charakterze instruktażowym,
- 2) **część zasadnicza** obejmująca pytania umożliwiające zdobycie informacji dotyczących interesującego nas problemu,
- 3) **część metryczkowa** zawierająca pytania odnoszące się do społeczno-demograficznych właściwości respondenta , umieszczone na końcu kwestionariusza.

Algorytm konstrukcji kwestionariusza ankiety

Schemat 11. Algorytm konstrukcji kwestionariusza ankiety (opracowanie własne)

Przykład kwestionariusza ankiety opracowanej na potrzeby *Strategii Upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko*.

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców na potrzeby opracowania *Strategii Upowszechniania Kultury Fizycznej w Gminie Olecko na lata 2014 – 2020*. Ankieta jest anonimowa, wypełnienie jej zajmie ok. 3 min.

- Czy lubisz aktywność fizyczną?** (aktywność fizyczna rozumiana jako wykonywane w sposób zamierzony wszelkiego rodzaju formy ruchu wpływające na poprawę lub wypracowanie kondycji fizycznej i psychicznej)
 - zdecydowanie tak
 - raczej tak
 - raczej nie
 - zdecydowanie nie
- Jak często uprawiasz aktywność fizyczną?** (wpisz, ile czasu jednorazowo na to poświęcasz)
 - codziennie
 - kilka razy w tygodniu
 - raz w tygodniu
 - rzadziej niż raz w tygodniu
- Ile czasu (w minutach) jednorazowo poświęcasz na aktywność fizyczną**
- Jeżeli rzadziej niż raz w tygodniu, to co jest tego przyczyną?** (zakreśl wszystkie właściwe odpowiedzi)
 - brak chęci
 - brak czasu
 - brak funduszy
 - brak dostępu do obiektów sportowych (jakich, gdzie?
 - inne, jakie?
 - brak motywacji
 - brak towarzystwa
- Jakie rodzaje aktywności fizycznej preferujesz** (zakreśl wszystkie właściwe odpowiedzi)
 - piłka nożna
 - piłka siatkowa
 - koszykówka
 - plywanie
 - siłownia
 - spacery
 - inne, jakie?
 - jazda rowerem
 - jogging
 - taniec
 - tenis
 - sztuki walki
 - sporty ekstremalne
- W skali od 1 do 5 oceń swoją kondycję fizyczną** (5 oznacza bardzo dobrze, 1 – źle)

METRYCZKA

- Wiek**
 - poniżej 10 lat
 - 10 – 15 lat
 - 16 – 30 lat
 - 31 – 50 lat
 - 51 – 65 lat
 - 66 i więcej lat
- Miejsce zamieszkania**
 - miasto Olecko
 - wieś w gminie Olecko
- Płeć**
 - kobieta
 - mężczyzna
- Zatrudnienie**
 - pracownik umysłowy
 - pracownik fizyczny
 - bezrobotny
 - emeryt/rencista
- Wykształcenie**
 - wyższe
 - średnie
 - niepełne średnie
 - uczeń/student

Dziękujemy za poświęcony czas i wypełnienie ankiety.

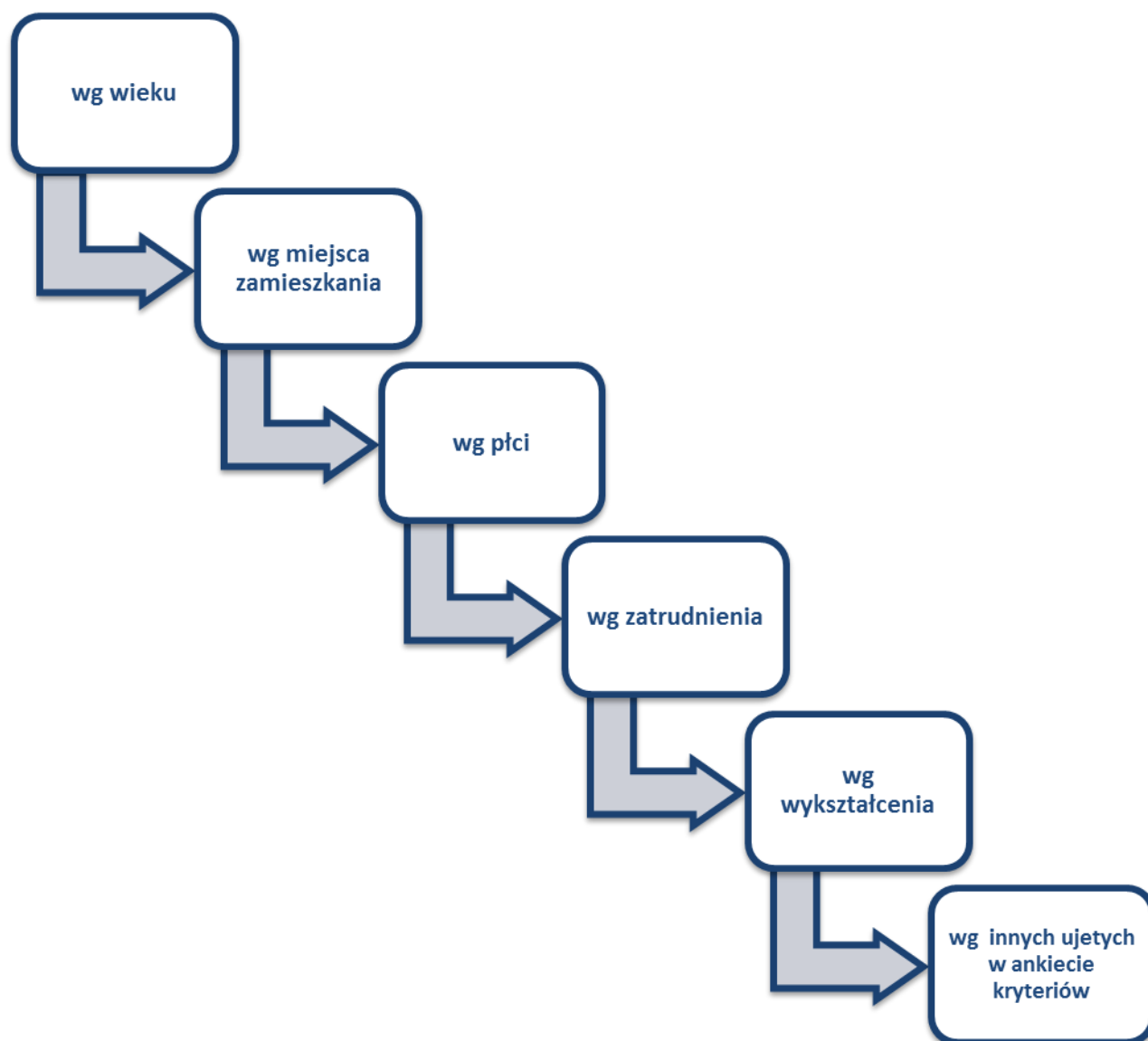

Wyniki badań, zestawienie, raport

Uzupełnione kwestionariusze ankiet zestawia się za pomocą programu EXEL. Umożliwia to przedstawienie wyników badania i opracowanie raportu.

Każdą ankietę należy oznakować nadając jej numer zgodny z numerem z zestawienia. Umożliwia to weryfikację zestawionych danych.

Schemat 12. Schemat kolejnych czynności w zestawianiu wyników ankiety (opracowanie własne)

Raport z badania oceny stanu aktywności fizycznej mieszkańców Gminy Olecko składa się z następujących części:

1. Streszczenie
2. Wstęp
3. Metodologia badania
4. Charakterystyka respondentów
5. Ocena stanu aktywności fizycznej mieszkańców gminy
6. Preferowane przez mieszkańców Gminy Olecko formy aktywności fizycznej
7. Bariery w uprawianiu aktywności fizycznej w ocenie mieszkańców gminy
8. Samoocena kondycji fizycznej mieszkańców gminy.
9. Podsumowanie badania
10. Załącznik nr 1. Kwestionariusz ankiety
11. Załącznik nr 2. Tabelaiczne zestawienie wyników.

Z pełną treścią raportu można zapoznać się na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Olecku file:///C:/Users/Ela/Downloads/Ocena_stanu_aktywnosci_fizycznej_mieszkanow_Gminy_Olecko.pdf

3. Wywiady kwestionariuszowe indywidualne.

Na przykładzie III wzorcowych konsultacji społecznych, wywiad kwestionariuszowy miał na celu zebranie opinii na temat form informowania potencjalnych pacjentów podmiotów leczniczych świadczących usługi z zakresu opieki długoterminowej o sposobie i trybie kierowania do placówki. Rozmówcy uczestniczący w wywiadzie kwestionariuszowym korzystali z bezpośredniej rozmowy lub z kontaktu telefonicznego z pracownikiem zakładu.

KWESTIONARIUSZ WYWIADU

Wywiad przeprowadzony wśród przedstawicieli różnych środowisk m.in. środowiska medycznego, samorządowych służb pomocniczych, organizacji pozarządowych, młodzieży, seniorów - na potrzeby opracowania Kierunków rozwoju świadczeń zdrowotnych w powiecie oleckim na lata 2015-2020 (w kontekście uwarunkowań demograficznych, w zakresie opieki długoterminowej i zdrowia psychicznego). Wywiad ma na celu zebranie opinii na temat form informowania potencjalnych pacjentów podmiotów leczniczych świadczących usługi z zakresu opieki długoterminowej o sposobie i trybie kierowania do placówki, co w efekcie przyczyni się do zwiększenia świadomości występujących ograniczeń i poprawy dostępności do opieki. Przeprowadzenie wywiadu zajmie ok. 10 min.

Ankieter Data badania Godz. badania
Nazwa i lokalizacja punktu badawczego.....

METRYCZKA – dane rozmówcy

1. Wiek do 18 lat 18 – 40 lat 40 - 65 lat 66 i więcej lat
2. Miejsce zamieszkania Olecko poza miastem Olecko
3. Płeć kobieta mężczyzna

4. Powód przebywania w danym miejscu

- praca zawodowa (zawód.....)
- pacjent/ka - pobyt w placówce leczniczej o charakterze zamkniętym
- pacjent/ka pobyt w placówce leczniczej o charakterze otwartym
- korzystanie ze sprzętu i urządzeń sportowych, rehabilitacyjnych spotkanie ze znajomymi, rodziną (odwiedziny chorego w placówce leczniczej) inne (jakie?)

5. Czy słyszał/a Pan/i o funkcjonowaniu podmiotu leczniczego o charakterze długoterminowym w powiecie oleckim? Tak Nie

6. Czy słyszał/a Pan/i o funkcjonowaniu podmiotu leczniczego o charakterze długoterminowym w powiecie oleckim? Tak Nie

7. Czy słyszał/a Pan/i o funkcjonowaniu podmiotu leczniczego o charakterze długoterminowym w powiecie oleckim? Tak Nie

8. Czy kiedykolwiek korzystał/a Pan/i lub ktoś z Pana/i bliskich, znajomych ze świadczeń medycznych o charakterze długoterminowym?
 Tak Nie

9.	Proszę ocenić w skali od 1 - 5 przekazywane informacje pod względem: (1 - źle, 5 - bardzo dobrze)		1	2	3	4	5
		stosowanych metod informowania					
		ilości przekazywanych informacji					
		czytelności, rozumienia treści					
		kompletności opisu zagadnienia					
		organizacji akcji informacyjnej					
		możliwości uzyskania informacji dodatkowych					
		uzyskiwania informacji zwrotnej					
		łatwości znalezienia informacji					
		sposobu zamieszczenia dokumentów do pobrania kontaktu z pracownikiem zakładu					
inne (jakie)							

10.	Z jakich źródeł informacji korzysta Pan/i najchętniej	☐ stron internetowych poszczególnych jednostek samorządowych
		☐ bezpośrednia rozmowa, kontakt telefoniczny
		☐ pism (wł. podkreślić) pocztą tradycyjną, elektroniczną otrzymywanych
		☐ informacji od znajomych
		☐ ulotek, broszur, plakatów
		☐ audycji radiowych, telewizyjnych
		☐ tablic ogłoszeń, gablota w urzędzie
		☐ prasy lokalnej
		☐ inne (jakie)

11. Inne istotne informacje dotyczące funkcjonowania opieki długoterminowej.

.....
.....

Dziękuję za poświęcony czas i rozmowę.

4. Algorytm przeprowadzenia diagnozy

Na podstawie encyklopedii PWN (<http://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/diagnoza-spoleczna.html>) diagnoza społeczna, ekspertyza społeczna to „stwierdzenie częstości występowania określonych zjawisk społ. i zachodzących między nimi zależności; dziedzina praktycznego zastosowania badań społ. w zakresie formułowania prognoz społ. i rozwiązywania ważnych społecznie problemów; diagnoza społeczna jest wstępnym etapem postępowania badawczego w naukach społ., jednak na ogół diagnozy społeczne są stosowane w odniesieniu do rozpoznania skali i zakresu ważnych procesów i zjawisk, takich jak bezrobocie, ubóstwo, patologie, poziom edukacji, stan zdrowotności; wyniki diagnozy społecznej są podstawą do określenia odchyień od pożądanego stanu i podjęcia praktycznych działań”; „ocena stanu czegoś przedstawiona na podstawie badań i analiz” (<http://sjp.pwn.pl/>).

1.
Określ w jakim celu należy przeprowadzić diagnozę lokalną

- Uzyskaj rzetelną wiedzę dotyczącą danej społeczności.
- Rozpoznaj potrzeby i oczekiwania określonej grupy społecznej, pozwoli to na uniknięcie podejmowania nietrafionych decyzji.
- Rozpoznaj obszary, w których dana społeczność wykazuje aktywność celem wykorzystania tego potencjału przy planowaniu i realizowaniu różnych działań.
- Przeprowadź z mieszkańcami dyskusję dotyczącą rozwoju, planów wykorzystując wcześniej przygotowane dane.

2.
Przestrzegaj zasad rzetelnej diagnozy

- Diagnozę wykonuj cyklicznie, aby była aktualna.
- Wykorzystuj i zbieraj różne dane, aby mieć pełniejsze spojrzenie na daną społeczność lokalną.
- Poinformuj diagnozowaną społeczność o wynikach diagnozy i przeprowadź na ten temat dyskusję.

3.
Dobrze zaplanuj cały proces badawczy.

- Określ grupę docelową.
- Dokonaj wyboru osób, które zostaną objęte badaniem.
- Wybierz odpowiednie metody i techniki, wykorzystaj różne narzędzia, które pozwolą na dotarcie do różnych grup (np. rozmowa, rozmowa grupowa z elementami warsztatu, ankieta internetowa, obserwacja, spacer z aparatem fotograficznym lub z kamerą, zadanie pytania).

4.
Przeprowadź diagnozę lokalną.

- Powołaj zespół kierujący diagnozą, dobierz partnerów, którzy będą wsparciem na różnych etapach oraz zaangażowanych uczestników badań.
- Postaraj się do zespołu zaprosić lokalnych liderów, weź pod uwagę osoby dorosłe oraz młodzież.
- Przygotuj realny harmonogram realizacji działań i podział zadań.
- Spotkania organizuj regularnie, aby utrzymać tempo pracy, kontrolować przebieg działań, przeanalizować zaistniałe problemy i osiągnięte sukcesy.
- Ustal konkretny obszar tematyczny oraz sprecyzuj przedmiot badania.
- Dokonaj analizy danych zastanych.
- Przeprowadź wywiady indywidualne i grupowe, warsztaty z młodzieżą i seniorami, badanie ankietowe.
- Zbierz opinie obywateli organizując spotkanie, podczas którego przedyskutować należy mocne i słabe strony.
- W miarę możliwości nagrywaj rozmowy co znacznie ułatwi zbieranie i analizę materiałów.
- Sporządzaj notatki, zapisuj w punktach najważniejsze uwagi oraz informacje.
- Pamiętaj o zasadzie poufności.
- Zastosuj zasadę dociekliwości (szukaj powiązań i relacji, porządkuj zdarzenia, szukaj przyczyn i odpowiedzi, kwestionuj istniejące stereotypy, zwracaj uwagę na problemy istniejące w trakcie badania i traktuj je również jako źródło informacji).

4.
Przeprowadź
diagnozę lokalną

- Powołaj zespół kierujący diagnozą, dobrać partnerów, którzy będą wsparciem na różnych etapach oraz zaangażowanych uczestników badań.
- Postaraj się do zespołu zaprosić lokalnych liderów, weź pod uwagę osoby dorosłe oraz młodzież.
- Przygotuj realny harmonogram realizacji działań i podział zadań.
- Spotkania organizuj regularnie aby utrzymać tempo pracy, kontrolować przebieg działań, przeanalizować zaistniałe problemy i osiągnięte sukcesy.
- Ustal konkretny obszar tematyczny oraz sprecyzuj przedmiot badania.
- Dokonaj analizy danych zastanych.
- Przeprowadź wywiady indywidualne i grupowe, warsztaty z młodzieżą i seniorami, badanie ankietowe.
- Zbierz opinie obywateli organizując spotkanie, podczas którego przedyskutować należy mocne i słabe strony.
- W miarę możliwości nagrywaj rozmowy co znacznie ułatwi zbieranie i analizę materiałów.
- Sporządzaj notatki, zapisuj w punktach najważniejsze uwagi oraz informacje.
- Pamiętaj o zasadzie poufności.
- Zastosuj zasadę dociekliwości (szukaj powiązań i relacji, porządkuj zdarzenia, szukaj przyczyn i odpowiedzi, kwestionuj istniejące stereotypy, zwracaj uwagę na problemy istniejące w trakcie badania i traktuj je również jako źródło informacji).

5.
Zrób podsumowanie
i zaprezentuj wyniki

- Zorganizuj spotkanie podsumowujące i bezpośrednio po nim zapisz wnioski.
- Zwróć uwagę na to co cię zaskoczyło w trakcie prowadzenia badania.
- Przy wyciąganiu wniosków wykorzystaj zalety pracy grupowej (odmienne spojrzenie pozwoli na obiektywną ocenę).
- Stwórz listę rekomendacji(najlepiej żeby każda rekomendacja była dedykowana do konkretnej instytucji, organizacji), tworząc rekomendacje upewnij się czy są one realistyczne w stosunku do tego co odkryto w badaniu.
- Przygotuj raport.

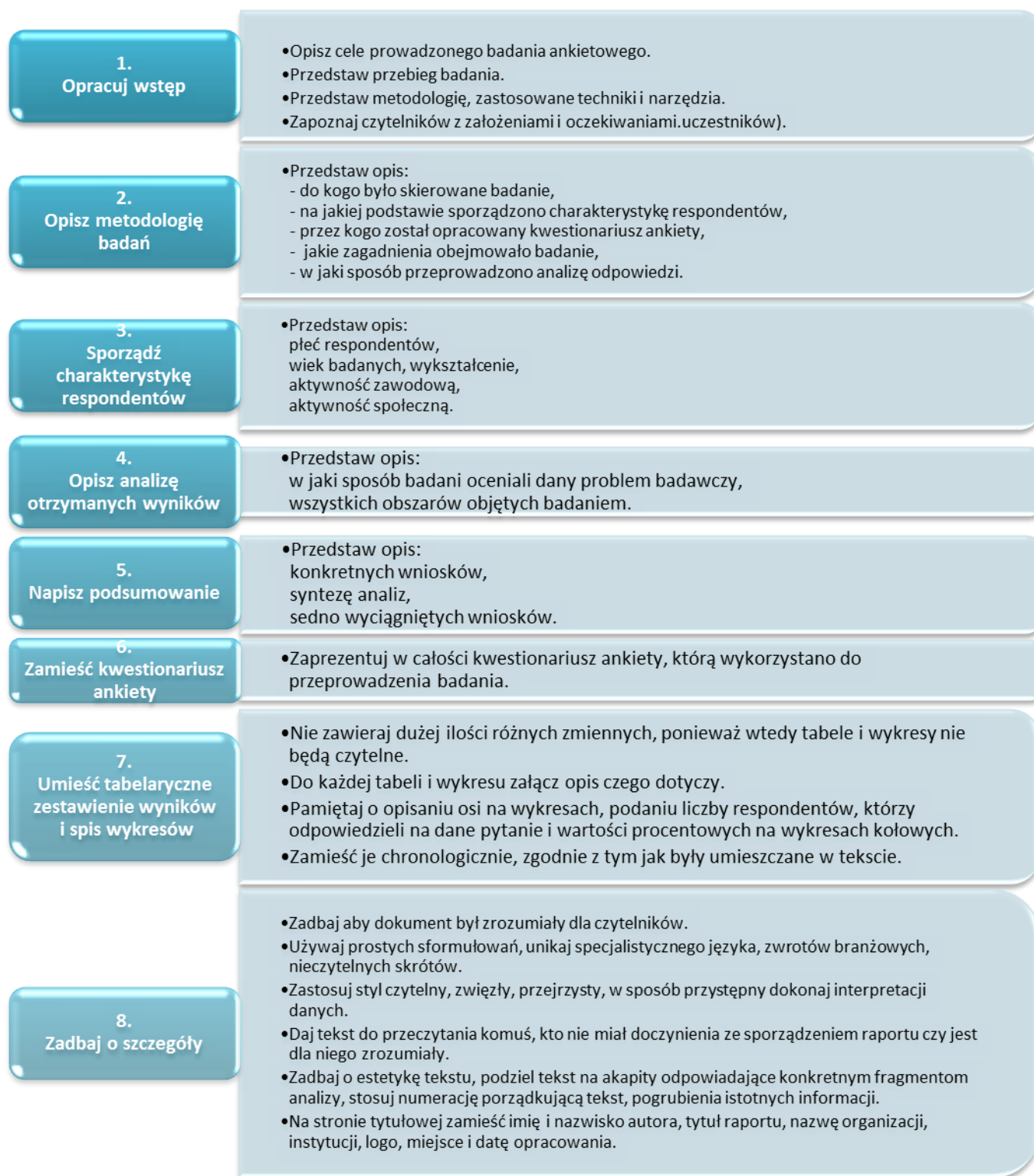
Schemat 13. Algorytm przeprowadzenia diagnozy (opracowanie własne)

5. Algorytm sporządzenia raportu z przeprowadzonego badania ankietowego

Raport badawczy - „pisemne sprawozdanie z przeprowadzonego badania przygotowane przez realizatorów dla zleceniodawcy. Raport badawczy zawiera: przedstawienie celu badania, opis metodologii badania i najważniejszych prac zrealizowanych w ramach projektu, wyniki oraz końcowe wnioski i konkluzje” (<http://dobrebadiania.pl/slownik-badawczy.html?b=baza&szczegolowo=29>).

Z przykładem opracowanego raportu „Ocena stanu aktywności fizycznej mieszkańców Gminy Olecko” na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego można zapoznać się na stronie [file:///C:/Users/Ela/Downloads/Ocena stanu aktywnosci mieszkancow gminy Olecko.pdf](file:///C:/Users/Ela/Downloads/Ocena%20stanu%20aktywnosci%20mieszkanow%20gminy%20Olecko.pdf).

Schemat 14. Algorytm organizacji grupy fokusowej

FGI (focus group interview), to „zogniskowany wywiad grupowy, najpopularniejsza, obok IDI, technika wywiadu jakościowego. Inne popularne określenia FGI to wywiad grupowy, grupa fokusowa, wywiad fokusowy, fokus. Wywiad FGI realizowany jest w studiu badawczym, nazywanym potocznie fokusownią. W wywiadzie bierze udział od 8 do 12 osób; przeciętny czas jego trwania to półtorej godziny. Prowadzony jest przez badacza, zwanego moderatorem; zadaje on pytania zamieszczone w scenariuszu wywiadu, następnie prosi poszczególne osoby o przedstawienie swoich opinii, stymuluje przebieg dyskusji, aktywizuje i zachęca do wypowiedzi itp.” (<http://dobrebadiania.pl/slownik-badawczy.html?b=baza&szczegolowo=123>).

1.
Zaplanuj organizację grupy fokusowej (cel, uczestnicy, termin, czas, moderator, asystent moderatora)

- Określ główny cel spotkania, zastanów się nad tematyką planowanej dyskusji oraz nad tytułem spotkania.
- Zaprosz od 5 do 10 uczestników (optymalna grupa 6 – 8 osób) z doświadczeniami w różnych obszarach życia społecznego.
- Czas trwania spotkania 1 – 2 godz.
- Miejsce spotkania zapewnij w neutralnym miejscu, łatwo dostępne, wygodne dla uczestników, upewnij się czy nikt nie będzie przeszkadzał w spotkaniu.
- Przygotuj uczestnikom plakietki z imionami, aby moderator mógł się do nich zwracać po imieniu.
- Zadbaj o przyjazne otoczenie uczestników, usiądź w kręgu, aby mogli nawzajem widzieć się i słyszeć, zadbaj o przyjazną do rozmowy atmosferę.
- Wybierz moderatora do prowadzenia dyskusji grupowej, który powinien stworzyć przyjazną do rozmowy atmosferę, ustalić podstawowe reguły, nadać ton dyskusji, przygotować pytania, tematy członkom grupy:
 - - osobę nienarzucającą się, ale zdecydowaną,
 - - umiejącą radzić sobie z sytuacjami trudnymi,
 - - motywującą grupę do dyskusji,
- - dobrze znającą pytania, mającą wiedzę o danym zagadnieniu.
 - (Moderator siedzi z uczestnikami).
- Wybierz asystenta moderatora do zajmowania się częścią logistyczną, robienia dokładnych notatek, monitorowania nagrywania, jeśli zaplanowano nagranie spotkania.
- (Asystent siedzi poza grupą, tak żeby dobrze widział i słyszał wszystkich uczestników).

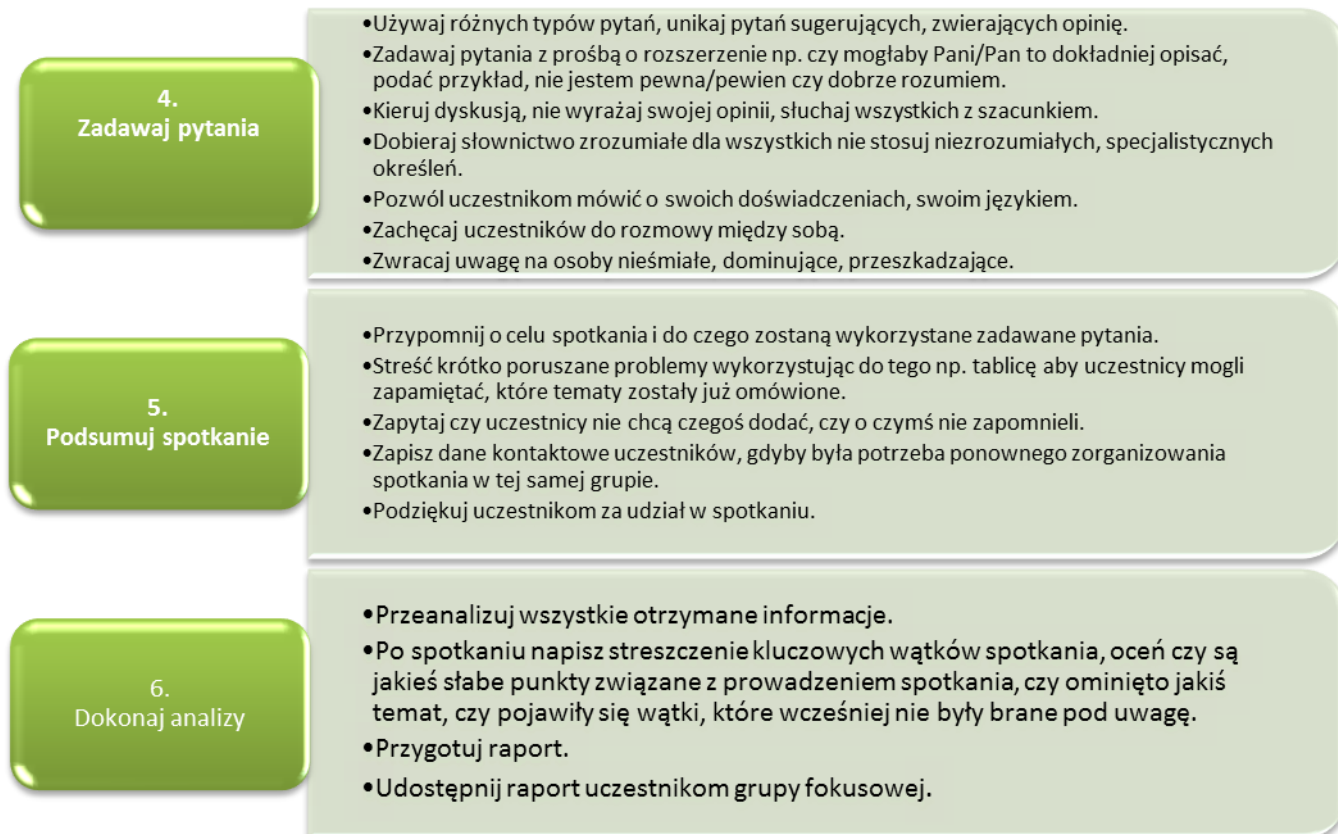
2.
Powitaj uczestników i przedstaw temat spotkania

- Przywitaj wszystkich przybyłych gości.
- Przedstaw moderatora i asystenta.
- Pozwól uczestnikom samym przedstawić się grupie.
- Zaprezentuj temat spotkania.
- Wytłumacz dlaczego została zaproszona grupa.
- Poinformuj w jaki sposób będą wykorzystane wyniki

3.
Poinformuj o zasadach spotkania

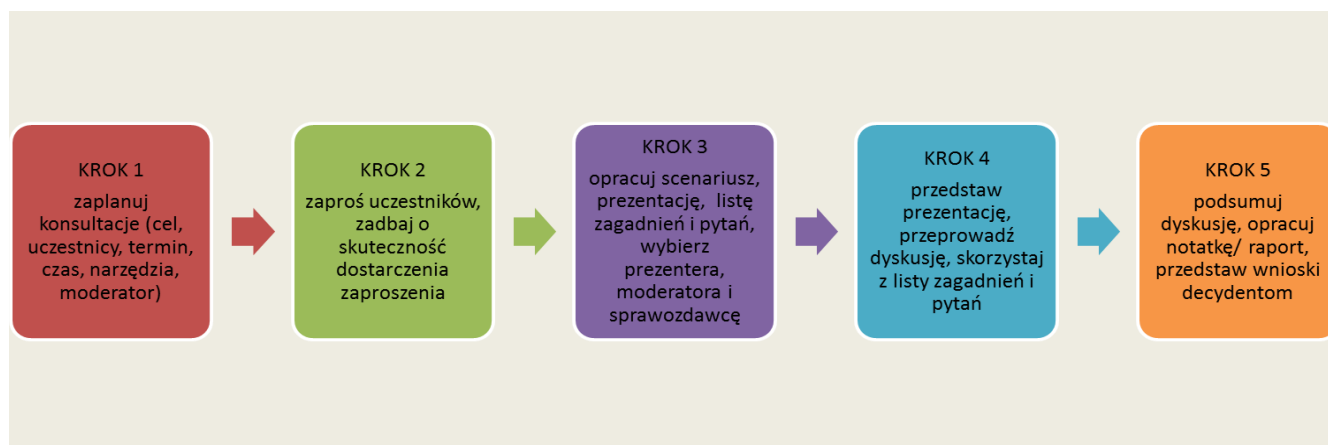
- Poinformuj, że nie ma dobrych i złych odpowiedzi, są tylko różne punkty widzenia.
- Jeżeli spotkanie jest nagrywane uprzedź o tym uczestników, wyjaśnij dlaczego ze spotkania będą robione notatki, uzyskaj zgodę uczestników na nagrywanie i robienie notatek.
- Podkreśl, że wszystkie wypowiedzi będą miały charakter poufny.
- Poproś aby osoby z grupy wypowiadały się pojedynczo i sobie nie przerywały.
- Poproś o wyłączenie telefonów komórkowych

Schemat 15. Algorytm organizacji grupy fokusowej (opracowanie własne)

6. Algorytm przygotowania i przeprowadzenia spotkania konsultacyjnego

Schemat 16. Jak przeprowadzić spotkanie prezentacyjne – algorytm (opracowanie własne)

1.
Zaplanuj konsultacje
(cel, uczestnicy,
termin, czas,
narzędzia, moderator)

- Określ główny cel spotkania, zastanów się nad tematyką planowanej dyskusji oraz nad tytułem spotkania.
- Przeprowadź rzetelną diagnozę, zebranie opinii mieszkańców pozwoli na określenie potrzeb i oczekiwań społecznych (diagnoza musi być aktualizowana, wykorzystuj i zbieraj różnorodne dane, poinformuj społeczność lokalną o wynikach diagnozy).
- Opracuj harmonogram spotkania aby pamiętać o sprawach priorytetowych (których zagadnień nie możesz pominąć niezależnie od przebiegu konsultacji).
- Dobierz grupę docelową i metodę konsultacji.
- Ustal dogodny termin, czas i miejsce prowadzonych konsultacji społecznych (czas staraj się określić realistycznie aby zainteresowani nie uciekali gdy będzie się przedłużało, bo wtedy nie można niczego ustalić, konsultacje nie powinny trwać dłużej niż 3 – 4 godz.).
- Do organizacji dyskusji wyznacz jedną, konkretną osobę, która odpowiedzialna będzie za rekrutację uczestników, kontakty z nimi, zapewni odpowiednie miejsce spotkania, łatwo dostępną dla wszystkich salę i odpowiednie warunki organizacyjne np. nagłośnienie, komputer, rzutnik, tablicę.

2.
Zaproś uczestników,
zadbaj
o skuteczność
dostarczenia
zaproszenia

- Ustal wielkość i skład grupy biorącej udział w konsultacjach społecznych (dyskusja prowadzona w zbyt dużym gronie jest trudna, formułowanie wniosków wręcz niemożliwe, jeśli jest taka konieczność to zorganizuj kilka dyskusji z udziałem różnych uczestników a później ujednotlić wnioski i sporządź jedną notatkę).
- Uczestników zaprosz osobiście, telefonicznie, e-mailowo, przez osobę koordynującą z odpowiednim wyprzedzeniem np. dwóch tygodni aby wszyscy zainteresowani mogli zaplanować czas na udział w konsultacjach społecznych.
- Odpowiednio dobierz osoby, które w przystępny i ciekawy sposób przedstawią problematykę poddawaną konsultacjom, wskazane jest dobranie grupy dyskusyjnej z osób znających realia, tematykę oraz wywodzących się z różnych środowisk.
- Osobom zaproszonym do dyskusji dostarcz odpowiednio wcześniej przed spotkaniem (minimum dwa dni) materiały dotyczące konsultowanej tematyki, celem zapoznania się z nimi aby dyskusja mogła być bardziej owocna.
- Przeprowadź kampanię informacyjną poprzez wykorzystanie lokalnej prasy, telewizji kablowej, umieszczając informacje na stronach internetowych i na tablicach ogłoszeń.

3.
Opracuj scenariusz,
prezentację, listę
zagadnień
i pytań, wybierz
prezentera,
moderatora
i sprawozdawcę

- Przygotuj scenariusz określający szczegółowy przebieg spotkania.
- Opracuj pytania, tematy do dyskusji (pomocne może być przeprowadzenie w twojej organizacji „burzy mózgów”, dyskusji z innymi o tym czego chcemy się dowiedzieć lub o co zapytać).
- Przygotuj prezentację multimedialną, materiały informacyjne, które przedstawiś na początku spotkania, aby uczestnicy mieli wspólny zakres wiedzy, do której mogą się odnosić.
- Dokonaj wyboru prezentera, który rozpocznie spotkanie od powitania uczestników i przedstawienia celu konsultacji, a następnie przedstawi uczestników, moderatora, sprawozdawcę, sposób prowadzenia spotkania i wykorzystania jego wyników.
- Wybierz moderatora, osobę prowadzącą dyskusję, która powinna być akceptowana przez obie strony, komunikatywna, mająca umiejętność łagodzenia sporów, która zadba o dynamiczny przebieg spotkania, rozwiąże sytuacje trudne.
- Moderator musi być skupiony na kierowaniu dyskusją, udzielaniu głosu, pilnowaniu czasu i harmonogramu omawianych zagadnień, nie może brać udziału w formułowaniu wniosków.
- Dokonaj wyboru sprawozdawcy, który sporządzi protokół z prowadzonych konsultacji społecznych.
- Sprawozdawca powinien być akceptowany przez obie strony, mieć predyspozycje do tej roli, zdolność do koncentracji, łatwość w pisaniu i syntetyzowaniu informacji (jego rolą jest obserwowanie prowadzonych konsultacji społecznych).

4.
**Przedstaw prezentację,
przeprowadź dyskusję,
skorzystaj z listy
zagadnień i pytań.**

- Ustal z uczestnikami proste zasady dyskusji, kto ile czasu ma na swoje wypowiedzi, ile czasu przeznaczono na dyskusję z udziałem publiczności, przestrzegaj zaplanowanego czasu, reaguj na zbyt długie wywody, jeśli ktoś nie przestrzega zaproponowanych zasad delikatnie przerwij i oddaj głos komuś innemu (uważaj na osoby, które przyszły tylko pokrzyknąć albo kogoś obrazić), zadbaj aby mówiono pojedynczo, nie przerywano sobie.
- Zaprezentuj przygotowaną wcześniej prezentację multimedialną, materiały, zagadnienia i przygotowane pytania, jako wstęp do zasadniczej dyskusji.
- Pilnuj aby po 2 – 3 pytaniach udzielać odpowiedzi.
- W czasie dyskusji na temat konsultowanej kwestii analizuj każdy aspekt danej tematyki, ustal wspólne stanowisko lub różnice wynikające po przeprowadzonej dyskusji.

5.
**Podsumuj dyskusję,
opracuj notatkę /
raport, przedstaw
wnioski decydnym.**

- Jeżeli czas przeznaczony na dyskusję minął, daj zaproszonym gościom czas na 3 – 4 minuty wypowiedzi końcowych oraz sam podsumuj spotkanie.
- Następnie zakończ spotkanie dziękując uczestnikom za przybycie, poświęcony czas i zaangażowanie w dyskusję, jeżeli planujesz następne spotkanie podaj jego termin.
- Dopilnuj aby sprawozdawca sporządził notatkę / raport z przeprowadzonych konsultacji.
- Udziel uczestnikom oraz wszystkim mieszkańcom informacji o wynikach konsultacji oraz o sposobie ich wykorzystania.
- Przedstaw wnioski lokalnym władzom i poinformuj uczestników, mieszkańców o dalszym losie zgłoszonych postulatów.
- Uzasadnij, dlaczego wnioski uczestników biorących udział w konsultacjach zostały uwzględnione w całości, części lub zostały odrzucone.

Schemat 17. Algorytm przygotowania i przeprowadzenia spotkania konsultacyjnego (opracowanie własne)

ZAKOŃCZENIE

Na jakość konsultacji ma wpływ również:

- a) dobór osób oddelegowanych do przeprowadzenia procedur konsultacyjnych - powinny posiadały wysoki poziom kompetencji, dobrą znajomość zagadnień związanych z przedmiotem konsultacji, a także umiejętności komunikacyjne;
- b) wysoka jakość i przejrzystość wszystkich materiałów informacyjnych wykorzystywanych w trakcie konsultacji, tj foldery, ulotki, plakaty, opracowania itp.;
- c) miejsce spotkań z mieszkańcami, które powinno znajdować się w powszechnie znanej i komunikacyjnie łatwo dostępnej części miasta/wsi.

Konsultacje:

- a) dostarczają mieszkańcom wiedzy o zamiarach samorządu, zaś samorząd otrzymuje informacje o ocenie tych zamiarów przez mieszkańców (funkcja informacyjna),
- b) umożliwiają szeroki udział mieszkańców w decyzjach władz (funkcja partycypacyjna),

- c) pozwalają na identyfikowanie się grup mieszkańców z określonymi rozwiązaniami, poszukiwanie alternatywnych rozwiązań wskazujących na inne ujęcie problemu, co podnosi skuteczność konsultacji a także uzyskanie społecznej akceptacji (funkcja identyfikacyjna, kreatywna i korygująca),
- d) regulują współdziałanie urzędów, instytucji, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, wdrażają i upowszechniają zasady demokracji a także zapobiegają konfliktom (funkcja organizacyjna, edukacyjna i prewencyjna).

Efekty przeprowadzonych wzorcowych konsultacji znajdują się na stronach:

http://www.um.olecko.pl/strona-254-strategia_upowszechniania_kultury.html

http://www.um.olecko.pl/strona-257-konsultacje_spoeczne_w_ramach_procesu.html

http://www.powiat.olecko.pl/aktualnosc-7-77-konsultacje_projektu_uchwaly_rady.html.

Spis schematów :

<i>Schemat 1. Konsultacje wzorcowe w Powiecie Oleckim (opracowanie własne).....</i>	<i>5</i>
<i>Schemat 2. Etapy konsultacji społecznych (opracowanie własne).....</i>	<i>6</i>
<i>Schemat 3. Cykl działań podejmowanych w celu przeprowadzenia badania/zebrania informacji/opinii (opracowanie własne).....</i>	<i>7</i>
<i>Schemat 4. Zaangażowanie partnerów społecznych w opracowywaniu Strategii rozwoju sportu w Gminie Olecko do 2020 rok (opracowanie własne).....</i>	<i>11</i>
<i>Schemat 5. Algorytm organizacji procesu konsultacji społecznych (opracowanie własne)opracowanie własne).....</i>	<i>13</i>
<i>Schemat 6. Formy konsultacji (opracowanie własne).....</i>	<i>14</i>
<i>Schemat 7. Zastosowane metody we wzorcowych konsultacjach społecznych (opracowanie własne).....</i>	<i>15</i>
<i>Schemat 8. Przyjęte formy i metody prowadzenia procesu konsultacji społecznych w zakresie dostarczania wiedzy na temat używania alkoholu, środków psychoaktywnych, a także występowania zjawiska infoholizmu wśród dzieci i młodzieży (opracowanie własne).....</i>	<i>15</i>
<i>Schemat 9. Przyjęte formy i metody prowadzenia procesu konsultacji społecznych w zakresie Kierunków rozwoju świadczeń zdrowotnych w powiecie oleckim na lata 2015-2020 (opracowanie własne).....</i>	<i>16</i>
<i>Schemat 10. Czynniki istotne przy formułowaniu kwestionariusza ankiety (opracowanie własne).....</i>	<i>21</i>
<i>Schemat 11. Algorytm konstrukcji kwestionariusza ankiety (opracowanie własne).....</i>	<i>22</i>
<i>Schemat 12. Schemat kolejnych czynności w zestawianiu wyników ankiety (opracowanie własne).....</i>	<i>24</i>
<i>Schemat 13. Algorytm przeprowadzenia diagnozy (opracowanie własne).....</i>	<i>29</i>
<i>Schemat 14. Algorytm organizacji grupy fokusowej.....</i>	<i>30</i>
<i>Schemat 15. Algorytm organizacji grupy fokusowej (opracowanie własne).....</i>	<i>32</i>
<i>Schemat 16. Jak przeprowadzić spotkanie prezentacyjne – algorytm (opracowanie własne).....</i>	<i>32</i>
<i>Schemat 17. Algorytm przygotowania i przeprowadzenia spotkania konsultacyjnego (opracowanie własne).....</i>	<i>34</i>

